

УДК 342.553

Попович Я.М.

канд.філос.н., доц. НУ «Запорізька політехніка»

### **ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ОРІЄНТИРИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ В УКРАЇНІ**

23 червня 2022 року Україна набула статусу кандидата в члени Європейського Союзу, що вимагає від держави і українського суспільства акцентувати зусилля на реформуванні і модернізації ключових сфер державного управління, адаптації національного законодавства до європейських стандартів, реалізації цілей Сталого розвитку. Поряд з цим Україна перебуває у стані війни з Росією, на східно-південних територіях відбуваються бойові дії, а деокуповані території потребують відновлення системи державного управління і відповідального реагування на виклики складної соціально-економічної ситуації.

Прийнятий Закон України «Про державну службу» дозволив суттєво удосконалити нормативно-правові питання щодо статусу державного службовця, окресливши зокрема: питання щодо класифікації посад державної служби, умов вступу і відбору на державну службу, створено нові підходи до оплати праці державних службовців, врегульовано питання політичного впливу на діяльність державного службовця через впровадження принципу політичної неупередженості, конкретизовано поняття і механізми дисциплінарної відповідальності державного службовця [2]. Однак існують проблемні питання в створенні нової моделі доброчесної державної служби в Україні, це: 1) професіоналізація державної служби через організацію професійного навчання і підготовки державних службовців, що

підвищить професійно-компетентнісний статус і відповідальність; 2) формування системи мотиваційного стимулювання державних службовців; 3) посилення контролюючих функцій громадськості; 4) належне законодавче визначення юридичної відповідальності державних службовців та її видів, що як вважає Н.Долгіх, є «вирішальним кроком до підвищення ефективності державної служби в інтересах громадянського суспільства та зміцнення держави, підвищення довіри громадян до органів державної влади, підвищення якості державних послуг, які надаються громадянам та раціональне використання державних ресурсів» [1, с.103].

А.Чаркіна виокремила основні аспекти державної служби, які зазнають впливу процесу європеїзації і євроінтеграції: «1) узгодження права ЄС на національному рівні: національні плани, програми мають бути затвердженими відповідно до нормативної бази ЄС; 2) узгодження інституційної побудови державної служби з потребами і вимогами ЄС; 3) забезпечення на національному рівні міждержавної мобільності: визнання дипломів, професійного досвіду, отриманих в інших країнах, узгодження пенсійних систем, налагодження технічних засобів комунікації; 4) забезпечення професійної підготовки кадрів: надання знань у сфері права, структури, правил і процедур ЄС, посилення вимог до державних службовців» [3, с.117].

Євроінтеграційними орієнтирами формування професійно-етичної відповідальності державного службовця в Україні нами визначено:

- по-перше, прийняття окремого Кодексу (або Закону) етичної поведінки державних службовців з урахуванням кращих європейських практик і відповідності європейському законодавству про належну, доброчесну поведінку, який би містив розгорнуті положення і стандарти професійної етики взаємодії державного службовця в системі «держава-державний службовець-громадянське суспільство»;

- по-друге, реалізація проектів з навчання етичної поведінки і формування доброчесності спільно з міжнародними і європейськими організаціями. Наприклад, в Україні з 2017 року Національне агентство України з питань державної служби (НАДС) спільно з Гаазькою академією місцевого самоврядування впроваджують проект «Сприяння доброчесності та належному врядуванню в Україні». Підсумком спільної роботи стала низка реалізованих програм підвищення кваліфікації з питань упровадження програм доброчесності в публічному секторі, які створюють своєрідне підґрунтя для формування професіоналізму публічного службовця в сучасному вимірі [4, с.102-103].

В цілому, професіоналізація державної служби (підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації) з урахуванням європейських

стандартів сприятиме підвищенню рівня професійно-компетентнісної відповідальності державного службовця.

## **СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

1. Долгіх Н. Юридична відповідальність державних службовців в Україні та державах-членах Європейського Союзу. Актуальні проблеми державного управління. 2020. №1(81). С. 102-106.
2. Закон України «Про державну службу». Відомості Верховної Ради (ВВР). 2016. № 4, ст.43.
3. Чаркіна А.О. Адаптація державної служби України до вимог ЄС: нормативно-правовий вимір: дис. ...канд.наук з державного управління; спец. – 25.00.03; Дніпро, 2018. 255 с.
4. Шапенко Л.О., Лавренчук М.М. Правові засади доброчесної державної служби в Україні. Історико-правовий часопис. 2021. № 2 (17). С. 100-105.